



# **RALA-pätevyyden ja RALA-ser- tifikaatin hakemisen valmistelu**

Juho Ahonen

OPINNÄYTETYÖ  
Toukokuu 2019

Sähkö- ja automaatiotekniikka  
Sähkövoimatekniikka

## TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu  
Sähkö- ja automaatiotekniikka  
Sähkövoimatekniikka

AHONEN, JUHO:

RALA-pätevyyden ja RALA-sertifikaatin hakeminen

Opinnäytetyö 22 sivua, joista liitteitä 0 sivua  
Toukokuu 2019

---

Opinnäytetyön aiheena oli uusia Sähkötiimi IL Oy:n laadunvarmennusjärjestelmä RALA-pätevyys järjestelmäksi. RALA-pätevyys oli yritykselle tärkeä, koska yrityksen vanha laadunvarmennusjärjestelmä oli vanha. Myös muutamat tilaajat ovat alkaneet vaatia RALA-pätevyyttä urakoidensa toteuttajilta. Toisen opinnäytetyön tavoite oli valmistella yritys hakemaan RALA-sertifiointia.

Työssä tutkittiin, miten RALA-pätevyyden ja RALA-sertifioinnin hakuprosessit etenevät ja riittävätkö yrityksen tiedot tällä hetkellä hakemaan suoraan molempia. RALA-pätevyys haetaan täyttämällä hakemus RALAn verkkosivuilla ja RALAn arviointilautakunta päättää hakemuksen saatuaan pätevyyden myöntämisestä. RALA-sertifiointiin yrityksen tarvitsee tehdä itsearviointi ja täyttää hakemus verkossa. RALA määrää arviointitiimin yritykselle ja arviointitiimi käy yrityksessä arvioimassa sen. Jos yrityksessä on kaikki hyvin, arvioijat laittavat hakemuksen eteenpäin RALAn arviointilautakunnalle. Arviointilautakunta päättää sertifioinnin myöntämisestä. Pääasiallisesti lähteenä käytettiin RALAn verkkosivuja. Opinnäytetyössä tutustuttiin myös laatuun yleisesti ja sähköurakointiyrityksen näkökulmasta.

Opinnäytetyön tulokseksi saatiin RALA-pätevyyshakemus ja suunnitelma RALA-sertifioinnin hakemiselle. Sertifioinnin hakemiseen yrityksen tarvitsee päivittää ja laajentaa toimintakäsikirjaansa. Toimintakäsikirjaa laajennetaan rakennus- ja asennusyritysten arviointiperusteiden mukaan.

## **ABSTRACT**

Tampereen ammattikorkeakoulu  
Tampere University of Applied Sciences  
Degree Programme in Electrical Engineering  
Power Engineering

AHONEN, JUHO:  
Getting RALA-qualifications and RALA-certification

Bachelor's thesis 22 pages, appendices 0 pages  
May 2019

---

The objective of this thesis was to upgrade the quality assurance system at Sähkötiimi IL Ltd. into RALA qualification system. The upgrade was important to the company, because the company's quality assurance system was very old. Also, some clients have begun requiring that their contractors have RALA qualification. The second goal of this thesis was to prepare the company to apply for the RALA certification.

In this study, the application processes for the RALA qualification and RALA certification were examined. The goal was also to find out if the company already has sufficient information to apply for both. Both RALA qualification and RALA certification have applications on RALA's website. RALA certification also requires self-evaluation from the company. RALA also dictate evaluation group to visit the company and evaluate the company. After evaluating the company and if everything is ok, the evaluation group forwards the company's application forward to evaluation board. Evaluation board decides who gets RALA qualifications and RALA certifications. The RALA website was used as the main source of information. The thesis also familiarizes the reader with quality in general and from the point of view of an electrical contractor.

As the result of the thesis, a RALA qualification application was filled and a plan to apply for the RALA certification was made. To apply for RALA certification, the company must update and expand their operations handbook. The action handbook will be expanded according to the evaluation criteria of the building and installation companies.

## SISÄLLYS

1	JOHDANTO .....	6
2	LAATU .....	7
	2.1 Laadun määritelmä .....	7
	2.1.1 Laatu yritykselle .....	7
	2.1.2 Laatupolitiikka .....	7
	2.2 Laaturjestelmä .....	8
	2.3 Laatu sähköurakoinnissa .....	8
3	RAKENTAMISEN LAATU RALA RY .....	9
	3.1 RALA-pätevyys .....	9
	3.1.1 Pätevyyden tarkoitus ja hyödyt .....	10
	3.1.2 Pätevyyden hinnoittelu .....	10
	3.2 RALA- sertifiointi .....	11
	3.2.1 Sertifiointin tarkoitus ja hyödyt .....	11
	3.2.2 Sertifiointin hinnoittelu .....	12
	3.3 RALA-palaute .....	12
	3.4 RALA- yritysrekisteri .....	13
4	RALA-PÄTEVYYS JA -SERTIFIKAATTI SÄHKÖTIIMI IL OY:LLE .....	15
	4.1 RALA-pätevyysmenettely .....	15
	4.2 RALA-sertifiointimenettely .....	17
5	POHDINTA .....	20
	LÄHTEET .....	21

**LYHENTEET JA TERMIT**

ISO	International organization for standardization
RALA	Rakentamisen laatu ry
SFS	Suomen standardoimisliitto

## 1 JOHDANTO

Nykyään yritykset kilpailevat todella paljon liiketoiminnassaan ja tarvitsevat jostain erottuakseen muista. Laadunvarmennusjärjestelmät ovat hyvä ja helppo tapa erottua muista kilpailijoista. Myös töiden tilaajat ovat alkaneet vaatimaan laadunvarmennusjärjestelmiä yrityksiltä, jotta he voivat varmistua siitä, että yritys on hyvä ja tekee töitä laadulla. Kun työ on tehty laadulla ja asiakas on tyytyväinen, saadaan asiakkaasta mahdollisesti pitkäaikainen kumppani. Ja mitä enemmän tyytyväisiä asiakkaita yrityksellä on, sitä helpompi on saada uusia asiakkaita.

Opinnäytetyön tarkoituksena on hankkia yritykselle RALA-pätevyys ja valmiudet hankkia RALA-sertifikaatti. Työn toimeksiantaja on Sähkötiimi IL Oy. Sähkötiimillä on yksi toimipiste, joka sijaitsee Turussa. Sähkötiimi IL Oy on sähköurakointi yritys. Sähkötiimin tarjoamiin palveluihin kuuluu sähköurakointi ja sähköasennukset kaiken kokoisiin kohteisiin sekä teollisuuteen sähköurakointia ja kunnossapitoa. Yrityksen toimialue on Länsi-Suomi. Sähkötiimi omistaa myös Eiskon Sähkö Oy:stä osake enemmistön ja käyttää heidän tekemiään sähkökeskuksia kaikissa asennuksissaan.

Opinnäytetyössä käydään ensin läpi laadun ja laadunvarmennusjärjestelmän määritelmää. Seuraavaksi käsitellään RALA-pätevyys ja -sertifiointi. Viimeisenä käsitellään miten hakuprosessit etenivät.

## **2 LAATU**

### **2.1 Laadun määritelmä**

Laatukäsite määrytyy tarkastelunäkökulmasta. Sillä on monta erilaista tulkintaa. Yleisesti laatu kuitenkin määritetään asiakkaan tarpeiden täyttämällä yritykselle kustannustehokkaalla tavalla. Asiakastyytyväisyys on hyvä asia, mutta siihen ei pidä pyrkiä hinnalla millä hyvänsä. Joseph Juran määrittelee, että laatu on soveltuvuutta käyttötarkoitukseen. (Lecklin 2002, 18-20)

ISO-9000 laatustandardissa laatu määritellään tuotteen tai palvelun käyttötarkoituksen ja toimivuuden lisäksi asiakkaan kokemaksi arvoksi ja saamaksi hyödyksi. (SFS 9000 2015, 6)

#### **2.1.1 Laatu yritykselle**

Laatu merkitsee yritykselle paljon. Kun laatu on hyvä, yrityksen tuotteet ja palvelut ovat virheettömiä ja yrityksen laatuksustannukset ovat alhaisia. Koska laatuksustannukset ovat alhaisia, vaikuttaa se katteeseen ja kannattavuuteen myönteisesti ja on yritykselle todella kustannustehokasta. Jos yrityksen laatu on hyvä, täyttää se asiakkaan tarpeet, vaatimukset ja odotukset. Tätä kautta saadaan asiakkaan tyytyväisyyttä lisättyä, jolloin asiakas on yleensä uskollinen yritykselle ja mainostaa yritystä muille potentiaalisille asiakkaille. Yritys yleensä saa laadun ja asiakastyytyväisyyden kautta enemmän vapautta hinnoitteluun, jolloin tuotteesta voi saada paremman katteen ja tuotteen myyminen on entistä kannattavampaa. (Lecklin 2002, 25-27)

#### **2.1.2 Laatu politiikka**

Vastuu laatu politiikasta kuuluu yrityksen ylimmälle johdolle. Yrityksen ylin johto on vastuussa tuotteen laadun, asiakkaan tyytyväisyyden ja toimintaohjeen luo-

misesta ja toteuttamisesta. Menestyksellinen toimintaohjeen toteuttaminen vaatii yrityksen johdolta sitoutumista sen kehittämiseen ja tehokkaaseen toimintaan. Yrityksen laatu- ja toimintapolitiikan tulisi olla yhdenmukaiset. (Lipponen 1993, 53)

## **2.2 Laatujärjestelmä**

Laatujärjestelmän tavoitteena on saada järjestelmällisyyttä yrityksen toiminnan ohjaukseen ja valvontaan, varmistaa tuotteiden ja palveluiden laatu sekä osoittaa asiakkaille yrityksen laadun taso ja toimintatavat kirjallisesti. Jokaisella yrityksellä on omat tavoitteet. Laatujärjestelmän ylin taso yleensä koetaan laatukäsikirjaksi, vaikka itse laatukäsikirja ei ole pakollinen. (Lecklin 2002, 31-33)

## **2.3 Laatu sähköurakoinnissa**

Suomessa sähköurakoitsijoiden toimintatavat ovat pitkälti olleet yhdenmukaisia, tiukkojen sähköturvallisuusmääräysten takia. Jos sähköurakointiyritykset ovat noudattaneet määräyksiä, on heillä ollut toimiva laatujärjestelmä. Lainsäädäntö, määräykset ja valvovat viranomaiset ovat tehneet sähköurakoitsijoiden käytännöistä, menettelyistä, asennusratkaisuista ja asennustavoista hyvinkin yhdenmukaisia. Laatujärjestelmiä yleisesti ei ole koottu mihinkään erilliseen laatukäsikirjaan tai ohjeistettu kirjallisesti yrityksissä. (Hieta-Wilkman 2002, 35)



### 3 RAKENTAMISEN LAATU RALA RY

Rakentamisen laatu ry on perustettu vuonna 1997. Perustajina olivat 15 kiinteistö- ja rakennusalan järjestöä. Tavoitteena helpottaa rakentamiseen liittyvän byrokratian määrää ja lisätä rakentamisen prosessien läpinäkyvyyttä heidän pätevyyksien ja sertifikaattien avulla. RALA kerää ja ylläpitää tietoja yrityksistä ja arvioi samalla yritysten toimintatapoja. RALA on luotettava, läpinäkyvä ja puolueeton yhdistys. (RALA. n.d.b.)

RALAlle on myös annettu SFS-EN ISO 9001:2008-sertifikaatti ja RALAn laatu-järjestelmä perustuu kyseisestä standardista. (RALA. 2014).

Muita yhdistyksiä voidaan hyväksyä jäseniksi RALAan, jos ne edistävät rakentamisen laatua. Jäsenen on edustettava päätoimialansa perusteella joko alansa tilaajia tai toteuttajia. Vuosikokouksessa valitaan jäsenyhdistyksistä seuraavan vuoden hallituksen jäsenistö. (RALA. n.d.j.)

#### 3.1 RALA-pätevyys

On pätevyys, jonka myöntää RALAn arviointilautakunta. RALA-pätevyys annetaan yrityksille hakemuksen jättämisen jälkeen ja kun hakemus on käsitelty RALAn arviointilautakunnan kokouksessa. Talotekniikka lautakunta kokoontuu 6 kertaa vuodessa. RALA-pätevyys pitää uusia vuosittain. Arviointilautakunta tutkii yrityksen teknisen osaamisen, yhteiskunnallisten velvoitteiden hoidon ja talouden tilan ja päättää, että onko yritys ansainnut RALA-pätevyyden. RALA ylläpitää tietokantaa kaikista yrityksistä, joilla on pätevyys. Pätevyyden saaneista yrityksistä RALA tuottaa tilaajien käyttöön yhdenmukaista informaatiota, jonka löytää RALAn verkkosivuilta. RALA-pätevyys on voimassa 1 vuoden ja pätevyys täytyy uusia vuosittain. (RALA. n.d.f.)

Pätevyyden hakeminen on avoin kaikille yrityksille, jotka osallistuvat rakennushankkeiden valmisteluun, suunnitteluun ja toteutukseen sekä ylläpitoon tai hoi-

toon. Pätevyyttä ei voi hakea konsernina, mutta konsernit voivat hakea päte-  
vyyttä yhtiöittäin tai tulosyksiköittäin siten, että yritys ilmoittaa konserniyhteydet  
hakemuksen yhteydessä. (RALA. n.d.f.)

### **3.1.1 Pätevyyden tarkoitus ja hyödyt**

Pätevyyden tarkoitus on kertoa tilaajalle yrityksestä, että tilaajavastuulain vaati-  
mukset täyttyvät, tekninen osaaminen on todennettu referenssien avulla, vas-  
tuuvakuutuksista on huolehdittu ja tilinpäätöstiedot täyttävät lainsäädännön vaa-  
timukset. Pätevyyden omaavan yrityksen on helppo koota taloudelliset ja refe-  
renssi tiedot tarjouksiinsa ja koko pätevyysraportin voi lisätä suoraan tarjouksiin.  
Pätevyys myös korostaa yrityksen teknistä ja taloudellista osaamista sekä aut-  
taa tilaajaa löytämään urakkaansa toteuttajan RALAn tietokannasta avoimien  
hakemusten ansiosta. (RALA n.d.d.)

### **3.1.2 Pätevyyden hinnoittelu**

Yritys tai organisaatio, joka on saanut pätevyden, on velvollinen maksamaan  
vuosimaksun vastikkeeksi hakemuksen käsittelystä, arviointilautakunnan työstä  
sekä oikeudesta hyödyntää RALA-pätevyyttä ja RALA-pätevyyden logoa liiketoi-  
minnassaan. RALAn vuosikokouksessa päätetään vuosimaksun suuruudesta.  
(RALA n.d.f.)

RALA-pätevyyden vuosimaksu skaalautuu yrityksen tai organisaation liikevaihi-  
don perusteella sekä vuosimaksuun sisältyy Suomen Tilaajavastuu Oy:n Luotet-  
tava Kumppani -ohjelma. Lisäkuluista laskutetaan 110 €/h. Lisäkuluihin kuuluu:  
toimialamuutokset pätevydessä, fuusioista ja yritysjärjestelyistä johtuvat muu-  
tokset pätevyteen sekä jos ulkomaalainen yritys ei kuulu Suomen Tilaajavas-  
tuu Oy:n Luotettava Kumppani -ohjelmaan, veloitetaan tilaajavastuuselvityksen  
käsittelystä. Vuosimaksuun voi saada alennusta 25%, jos samasta konsernista  
sisar- tai tytäryritys ottaa pätevyden ja heillä on yhteinen yhteyshenkilö ja yhte-  
nevä pätevyyskausi. Vuosimaksuun lisätään 24% arvonlisävero. Alla olevaan  
taulukoon 1 on kerätty RALA-pätevyyden vuosimaksu. (RALA. 2019)

TAULUKKO 1. RALA-pätevyyden vuosimaksu (RALA. 2019)

<b>Liikevaihto (alv 0%)</b>	<b>Vuosimaksu (alv 0%)</b>	<b>Vuosimaksu (alv 24%)</b>
< 1 milj.	360 €	446,40 €
< 4 milj.	660 €	818,40 €
< 8 milj.	940 €	1165,60 €
< 20 milj.	1 380 €	1711,20 €
< 50 milj.	2 500 €	3100,00 €
< 100 milj.	3 000 €	3720,00 €
> 100 milj.	4 500 €	5580,00 €

### 3.2 RALA- sertifiointi

On avoin rakennuttamis-, suunnittelu- ja rakennus- ja asennusyritysten arviointimenettely. Sertifiointissa arvioidaan yrityksen toiminta- ja laadunhallintajärjestelmää. Eri toimialoilla on eri arviointiperusteita ja yritys voi hakemuksessaan päättää sertifiointin laajuudesta. Eri toimialojen arviointiperusteet löytyvät RALAn verkkosivuilta. RALA-sertifikaatti on voimassa 3 vuotta kerrallaan, mutta sertifikaatin ehtojen täytyminen tutkitaan kerran vuodessa. (RALA. n.d.i.)

#### 3.2.1 Sertifiointin tarkoitus ja hyödyt

Sertifiointin tarkoituksena on parantaa yrityksen kilpailukykyä, toiminnan laatua ja laadunhallintajärjestelmän tasoa RALAlta saatavan palautteen ja arvioinnin perusteella. Sertifiointi tarjoaa julkisen ja kolmannen osapuolen tekemän arviointi- ja hyväksyntämenettelyn yrityksen toiminta- ja laadunhallintajärjestelmille. (RALA. n.d.i.)

Hyöty RALA-sertifiointista on, että yrityksen toimintajärjestelmä saa julkisen vahvistuksen kolmannelta osapuolelta, laadunhallinnan taso voidaan osoittaa asiakkaalle ja toimintaa voidaan kehittää RALAn palautteen avulla. (RALA. n.d.g.)

### 3.2.2 Sertifiointin hinnoittelu

Yritys tai organisaatio, joka on saanut sertifikaatin, on velvollinen maksamaan vuosimaksun vastikkeeksi hakemuksen käsittelystä sekä oikeudesta hyödyntää RALA-sertifiointia ja RALA-sertifikaatin logoa liiketoiminnassaan. Arviointiin kuuluneesta ajasta yritys joutuu maksamaan tuntihintaa. RALAn vuosikokouksessa päätetään vuosimaksun ja arvioijien tuntiveloituksen suuruudesta. (RALA. n.d.i.)

Arvioijan tuntiveloitus on 110 € ja siihen lasketaan valmistautumiseen, arviointiin ja raportointiin kuluneen ajan lisäksi puolet matkaan kuluneista tunneista. Muista matkakustannuksista laskutetaan verohallinnon ohjeiden mukaan. Muut lisäpalvelut maksavat 110 €/h ja alueellisen toimipisteen vuosimaksu on 140 €/toimipiste. Vuosimaksuun lisätään 24% arvonlisävero. Alla olevaan taulukkoon 2 on kerätty RALA-sertifikaatin vuosimaksu. (RALA. 2019)

TAULUKKO 2. RALA-sertifiointin vuosimaksu (RALA. 2019)

Liikevaihto (alv 0%)	Vuosimaksu (alv 0%)	Vuosimaksu (alv 24%)
< 1 milj.	360 €	446,40 €
< 4 milj.	480 €	595,20 €
< 8 milj.	700 €	868,00 €
< 20 milj.	1 010 €	1 252,40 €
< 50 milj.	1 300 €	1 612,00 €
> 50 milj.	1 500 €	1 860,00 €

### 3.3 RALA-palaute

On RALAn luoma palautteen keräys järjestelmä. Tämä mahdollistaa yrityksen keräämään palautetta helposti projektien yhteistyökumppaneilta projektin aikana tai sen jälkeen. Palaute antaa asiakkaan äänelle mahdollisuuden tulla kuulluksi, yrityksen vahvuudet ja kehityskohteet saadaan tunnistettua, mahdollinen yhteistyö osapuolten välillä saadaan parannettua, omaa toimintaa voi verrata muihin palautetta käyttäviin yrityksiin ja yrityksen toiminta saa läpinäkyvyyttä. RALA-palaute sopii monille eri yrityksille. (RALA. n.d.c.)

RALA-palautteen käyttö on RALA-pätevyyden tai -sertifikaatin omaavalle yritykselle ilmaista. RALA-palautetta voi käyttää ilman pätevyyttä ja sertifikaattia, mutta silloin yritys joutuu maksamaan joko kertamaksun tai vuosilisenssin. RALA-palautetta voi käyttää myös palveluna, tilatun kyselyn hinta on 210 €/kerta. Taulukon 3 hintoihin lisätään 24% arvonlisävero. Alla olevaan taulukkoon 3 on kerätty RALA-palautteen hinnasto vuodelle 2019. (RALA. 2019)

TAULUKKO 3. RALA-palautteen hinnasto 2019 (RALA. 2019)

RALA-asiakkuus		Vuosilisenssi (alv 0%)	Kyselykohtainen maksu (alv 0%)
Pätevyys	Sertifiointi		
Ei	Ei	600 €	75 €
Kyllä	Ei	0 €	0 €
Ei	Kyllä	0 €	0 €
Kyllä	Kyllä	0 €	0 €

### 3.4 RALA- yritysrekisteri

RALA ylläpitää verkkosivuillaan rekisteriä, jossa näkyy kaikki yritykset, joilla on joko RALA-pätevyys, RALA-sertifiointi tai RALA-palaute käytössä/voimassa. Rekisteristä voi hakea yrityksiä joko yrityksen nimellä, y-tunnuksella, toimialalla, toimipaikalla, liikevaihtoluokalla tai referenssillä. Referenssihakuun voi käyttää sisältöä kuvaavaa sanaa, referenssin paikkakuntaa tai referenssin sopimussummaa hyödyntämällä. Rekisterissä voi myös avata luettelon kaikista RALA-pätevyyden omaavista, RALA-sertifioinnin omaavista tai RALA-palautetta käyttävistä yrityksistä. Hakuvaihtoehdot toimivat myös luettelon avatessa. Avatun luettelon voi järjestää yrityksen nimen tai kotipaikan perusteella aakkosjärjestykseen. Listasta näkee yrityksen nimen, y-tunnuksen, kotipaikan, RALA-pätevyyden, -sertifioinnin, -palautteen ja tilaajavastuulain tilanteen. Vuonna 2019 RALA-pätevyys on 1549 yrityksellä voimassa, RALA-sertifiointi on 319 yrityksellä voimassa ja RALA-palaute on 1300 yrityksellä käytössä. (RALA rekisteri. n.d.)

Rekisteristä yrityksen löydettyään, yrityksen tiedot voi avata ja nähdä yrityksen RALA-pätevyys tai -sertifiointi tai -palaute hakemuksen ja tulostaa RALA todistuksen ja yritysraportin ulos. Yrityksen raportin voi avata ja tutkia. Raportti sisältää yrityksen perustiedot, tilaajavastuunlain tiedot, teknisen osaamisen toimialat, taloustiedot, henkilöstöresurssit, vastuuvakuutustiedot, referenssi yhteenvedon sekä kaupparekisteriotteen. Referensseistä näkyy rakennuttaja, rakennuttajan yhteyshenkilö, valmistumisvuosi, urakan kesto, sopimussumma (alv 0%), sopimusmuoto, maksuperuste, alihankinta-aste, alihankkijoiden lukumäärä sekä kuvaus tehdystä työstä. Referenssi saa olla hakuhetkellä enintään 5 vuotta vanha. (RALA rekisteri. n.d.)

Rekisteriä päivitetään vähintään kerran vuodessa, kun pätevyyttä tai sertifiointia uusitaan/tutkitaan. Rekisterin tilinpäätöstiedot päivitetään mahdollisimman nopeasti niiden valmistuttua osakeyhtiöiltä. Yrityksen poistaminen rekisteristä tapahtuu arviointilautakunnan päätöksellä. Päätökseen tarvitaan jokin seuraavista syistä: yrityksellä on ollut häiriömerkintä yli 3kk eikä tilanne ole korjaantunut, yritys saa toistuvasti asiakkailta tai viranomaisilta aiheelliseksi todettuja laatu- ja keuhko- ja ympäristövaikuttamailmoituksia ja yritys ei anna asiasta hyväksyttävää selvitystä, yritys on antanut valheellista tietoa tai pyydetty selvitykset ovat puutteellisia, rikkomalla RALA-pätevyyden voimassaolo ehtoja, yrityksen omasta ilmoituksesta tai yritys menee konkurssiin. (RALA. n.d.f.)

## 4 RALA-PÄTEVYYS JA -SERTIFIKAATTI SÄHKÖTIIMI IL OY:LLE

### 4.1 RALA-pätevyysmenettely

Sähkötiimi IL Oy päätti hakea RALA-pätevyyttä, koska sen avulla on helppo osoittaa yrityksen laadukas työnjälki. Sähköalalla muutamat työn tilaajat ovat alkaneet vaatimaan RALA-pätevyyttä. Jos useammat tilaajat alkavat vaatimaan RALA-pätevyyttä, saa Sähkötiimi tästä markkinaedun itselleen. Tässä luvussa käydään läpi RALA-pätevyyden hakuprosessi ja RALA-pätevyyttä hakiessaan voi tätä kuvausta käyttää ohjeena.

RALA-pätevyyden hakeminen alkaa menemällä RALAn verkkosivuille ja täyttämällä sähköisen RALA-pätevyyshakemuksen. Hakemus on jaettu kuuteen pääkohtaan: Perustiedot, Valtakirja tilaajavastuulain tietojen valvontaan, Tilinpäätös ja työntekijämäärät, Vakuutustiedot, Sertifikaatit ja Referenssit. (RALA. n.d.e.)

Perustiedot kohtaan täytetään yrityksen perustiedot, toimialueet, yhteyshenkilön tiedot, eri alojen liittojäsenyydet sekä tekninen osaaminen ja resurssitietoja. (RALA. n.d.e.)

Valtakirja osuudessa täytetään valtakirja Suomen Tilaajavastuu Oy:lle, jotta he voivat tutkia yrityksen kuulumisen ennakonperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisävelvollisten rekisteriin. (RALA. n.d.h) Tutkintaan kuuluu myös kaupparekisteriote. Selvityksiä verovelasta, työntekijöiden eläkevakuutuksesta, eläkemaksujen maksamisesta, sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista sekä työterveyshuollon järjestämisestä. Jos yritys kuuluu Tilaajavastuu Oy:n ”Luotettava Kumppani -ohjelmaan”, niin valtakirjaa ei vaadita, koska Luotettava kumppani -ohjelmaan sisältyy kaikki nuo tiedot. Sähkötiimi kuuluu Luotettava Kumppani -ohjelmaan. (Slunga. 2017)

Tilinpäätöstiedot ja työntekijämäärä -kohtaan täytetään kolmen edellisen vuoden työntekijämäärät (lukumäärä keskiarvona) tilikausittain, joissa erotellaan perustyöntekijät ja toimihenkilöt. Varsinaisia tilikausia ei tarvitse erikseen toimit-

taa, jos yritys on osakeyhtiö ja osakeyhtiö on ilmoittanut tilinpäätöstiedot kaupparekisteriin. Muut yritysmuodot joutuvat liittämään kolmen edellisen tilikauden tilipäätöksen hakemukseen. (RALA. n.d.e.)

Vakuutustiedot -kohtaan lisätään liitetiedostoina tapaturmavakuutustodistus, toiminnan vastuuvakuutustodistus ja konsulttivastuuvakuutustodistus. Tapaturmavastuuvakuutus tulee Luotettava Kumppani -ohjelman kautta automaattisesti ja kaikki todistukset eivät ole pakollisia, koska yritykset eivät välttämättä tarvitse kaikkia kyseisiä vakuutuksia (esimerkiksi konsulttivastuuvakuutus). (RALA. n.d.e.)

Sertifikaatti -kohdassa lisätään liitetiedostoina yrityksen todistus järjestelmällinen työturvallisuusmenettelystä, laadunhallintajärjestelmästä, ympäristöjärjestelmästä sekä työturvallisuusjärjestelmästä. Jos yrityksellä on kyseisiä sertifikaatteja. (RALA. n.d.e.)

Referenssi -kohtaan lisätään ensin yrityksen haluama toimiala ja siihen pitää linkittää vähintään kolme referenssiä jokaista toimialaa kohden. Referenssin voi linkittää moneen toimialaan, jos referenssistä löytyy toimialaan liittyvää työtä. Referenssistä täytyy löytyä hankkeen nimi, sijaintipaikkakunta, rakennuttaja/tilaaaja, rakennuttajan yhteyshenkilö sekä yhteyshenkilön sähköpostiosoite, sisällön kuvaus, hankkeen valmistumisaika, urakan kesto, sopimussumma (miljoonaa eurona muodossa), sopimusmuoto, maksuperuste, alihankinta-aste (prosentteina ja kappalemääränä) sekä viimeisenä mahdolliset lisätiedot urakasta. Sisällön kuvauksessa konsultti kuvaa toimeksiannon sisällön, pääurakoitsija kuvaa kohteen tyyppin ja laajuuden sekä aliurakoitsija kuvaa urakan keskeiset työvaiheet ja erittelee omat työt. Lisätietoihin voidaan lisätä esimerkiksi kuvaus urakan, toimeksiannon tai hankkeen mahdollisista erityispiirteistä. Eri toimialanimikkeet voivat vaatia myös urakkasumman minimimäärää, sähköpuolen toimialoilla ei ole tätä rajoitusta. (RALA. n.d.e.)

Lopuksi hakemus tallennetaan valmiina ja mahdolliset liitteet lähetetään RALAlle. Hakemus tarkastetaan ja valmistellaan arviointilautakunnan käsiteltäväksi. Seuraavassa arviointilautakunnan kokouksessa hakemus joko hyväksytään tai hylätään. RALA ilmoittaa yritykselle päätöksestään ja yrityksellä on 14



päivää aikaa valittaa päätöksestä. Valituksen yritys osoittaa RALAn hallitukselle ja hallitus käsittelee valituksen seuraavassa kokouksessaan. (RALA. n.d.f.)

RALA tarkistaa yrityksen tiedot pääsääntöisesti kuukausittain, kun yritys on saanut RALA-pätevyyden. RALA-pätevyyden saatuaan yritys saa luvan käyttää RALA-pätevyys logoa yrityksen nettisivuilla ja muissa materiaaleissa. Pätevyys uusitaan vuosittain ja arviointilautakunta käsittelee ne. (RALA. n.d.f.)

RALA aloittaa keräämään palautetta yrityksestä pätevyyden myöntämisen jälkeen. Jos palautteesta ilmenee poikkeamia, RALA päättää toimenpiteistä tapauskohtaisesti. Pätevyyden saanut yritys saa RALA tunnukset, joilla yritys voi uusida pätevyytensä, päivittää tietojansa sekä hakea lisää tai poistaa toimialojansa. Toimialamuutokset menevät arviointilautakunnan läpi. RALA -pätevyys logo on esitetty kuvassa 1. (RALA. n.d.f.)



KUVA 1. RALA-pätevyys logo (RALA. n.d.a.)

## 4.2 RALA-sertifiointimenettely

Sähkötiimi IL Oy päätti tutkia voiko se hakea RALA-sertifikaattia RALA pätevyyden rinnalla. RALA-sertifikaatin arvostelu on tarkempaa ja sertifikaatti keskittyy laadun ohjaamiseen ja ylläpitoon. Jolloin sertifikaatti keskittyy hallinnolliseen ja materiaaalittomaan laatuun. Tässä luvussa käydään läpi RALA-sertifikaatin hakuprosessi ja RALA-sertifikaattia hakiessaan voi tätä kuvausta käyttää ohjeena.

RALA-sertifioinnin hakeminen alkaa menemällä RALAn verkkosivuille ja tutustumalla itsearviointin arviointiperusteisiin. Tutustuttuaan arviointiperusteisiin yritys täyttää itsearviointin ja hakemuksen. Arviointiperusteissa on neljä eri osa-alue-

etta: Johtaminen ja kehittäminen, Resurssit, Tarjous-, sopimus- ja hankintatoiminta sekä Projektitoiminta. Arviointiperusteet on myös jaettu kolmeen yritystyyppiin: Suunnitteluyritykset, Rakennusyritykset sekä Rakennus- ja asennusyritykset. (RALA. n.d.i.)

Itsearviointit eroavat yritystyyppien välillä ainoastaan viimeisessä kappaleessa ”Projektitoiminta”. Itsearviointissa esitetään aihe ja mikä RALAn mukaan kelpaa näytöksi siihen aiheeseen. Yrityksen pitää perustella aihe lyhyesti sekä viitata mahdollisesti asiakirjaan, johon perustelu perustuu ja merkitä lomakkeeseen ”OK” tai ”Poikkeama”. (RALA. 2017)

Kun itsearviointi on täytetty, yrityksen täytyy seuraavaksi täyttää RALAn sertifikaatti hakemus. Hakemuksessa kysytään yrityksen perustiedot, yhteys henkilön tiedot sekä mille alalle RALA-sertifikaattia haetaan. Yrityksen perustiedoissa kysytään yrityksen nimi, y-tunnus, postiosoite, postinumero, postitoimipaikka, yrityksen kotipaikka, puhelinnumero, internetosoite, yrityksen liikevaihto miljoonissa euroissa sekä henkilöstömäärän. Yhteys henkilöstä halutaan tietää yrityksen nimi, asema yrityksessä, puhelinnumero sekä sähköposti. (RALA. n.d.h.)

Lisäksi hakemuksen mukana toimitetaan RALAan kaikki perusteluissa käytetyt asiakirjat. Hakemuksessa on kolme paikkaa liittää maksimissaan 10Mbit kokoista tiedostoa. Muuten tiedostot täytyy laittaa RALAlle sähköpostin välityksellä. (RALA. n.d.h.)

Kun hakemus on lähetetty RALAan kaikkien liitetiedostojen kanssa, valitsee RALA arvioijat yritykselle. Arvioijat tutkivat hakemuksen ja itsearviointilomakkeen. Pääarvioija ottaa yhteyttä yritykseen ja järjestää ensiarviointi tapaamisen sekä mahdollisesti pyytää lisää aineistoa, jos yritys ei ole toimittanut kaikkea tai arvioija tuntee tarvitsevan asiakirjoja lisää. (RALA. n.d.i.)

Ensiarviointissa RALAn arvioijat käyvät läpi arviointiperusteet yrityksen yhteys henkilön kanssa. Tapaaminen tapahtuu yrityksen päätoimipaikassa ja kaikissa sivutoimipaikoissa, jotka halutaan sisällyttää sertifikaattiin. Jos arviointiperusteista löytyy poikkeamia, pääarvioija raportoi asiasta yritykselle ja sopii korjaa-

misaikataulun. Kun yritys on korjannut poikkeamat, yritys ilmoittaa siitä pääarvioijalle. Jos pääarvioija hyväksyy poikkeaman korjaukset, pääarvioija toimittaa hakemuksen ja poikkeamaraportin RALAn arviointilautakunnan käsiteltäväksi. Arviointilautakunta hyväksyy tai hylkää hakemuksen. RALA ilmoittaa yritykselle arviointilautakunnan päätöksen ja yrityksellä on 14 päivää aikaa valittaa lautakunnan päätöksestä. Valituksen yritys osoittaa RALAn hallitukselle ja hallitus käsittelee valituksen seuraavassa kokouksessaan. (RALA. n.d.i.)

Sertifikaatti myönnetään kolmeksi vuodeksi kerrallaan, mutta RALAn arvioijat järjestää vuosittain seuranta-arvioinnin. Seuranta-arvioinnissa seurataan, että yritys täyttää edelleen kaikki arviointiperusteet. RALA-sertifikaatin omaava yritys saa käyttöönsä RALA-sertifikaatti logon. Logo on esitetty kuvassa 2. (RALA. n.d.i.)



KUVA 2. RALA-sertifikaatti logo (RALA. n.d.a.)

## 5 POHDINTA

Opinnäytetyössä perehdyttiin laatuun ja laadunvarmennusjärjestelmään sähköurakointi yrityksen kannalta. Työssä tutustuttiin myös RALAAan sekä sen myöntämiin RALA-pätevyyteen ja RALA-sertifikaattiin. Opinnäytetyön tarkoituksena oli parantaa Sähkötiimi IL Oy:n laatujärjestelmää. Laatujärjestelmän parantaminen todettiin ajankohtaiseksi, koska edellinen laadunvarmennusjärjestelmä oli tehty 10 vuotta sitten ja kilpailu sähköalalla on kiihtynyt viime vuosina.

Sähkötiimi IL Oy on keskisuuri sähköurakointi yritys, jolla on hyvä jalansija sähköurakoinnissa. RALA-pätevyys auttaa sähkötiimiä erottumaan edukseen urakakilpailuissa. Aiheen alkuperäisenä tavoitteena oli myös aloittaa RALA-sertifikaatin hakuprosessi, mutta yrityksen toimintajärjestelmä vaatii parannuksia, joten sitä ei tässä työssä saatu hankittua. Sen sijaan tulevaisuutta varten tehtiin parantamisselvityksiä, jotta RALA-sertifikaatti voidaan hakea mahdollisimman nopeasti. Työn alkuvaihe oli hidas, koska tuli paljon uusia käsitteitä ja selvitettävää asiaa. Työ nopeutui loppua kohden, kun alkoi ymmärtämään käsitteitä.

RALA-sertifikaatin hakemiselle yrityksen on pitänyt kuvata koko toimintajärjestelmänsä kirjallisesti. Sähkötiimin toimintakäsikirjaa ei oltu päivitetty moneen vuoteen ja se ei ollut tarpeeksi laaja RALA-sertifikaatin hakemiselle. Jotta yritys voisi hakea sertifikaatin, täytyy toimintakäsikirjaa laajentaa ja päivittää. RALA-sertifiointi on tarkoitus ottaa mahdollisimman nopeasti käyttöön, joten yritys on alkanut päivittämään toimintajärjestelmänsä kuvausta opinnäytetyön projektin kautta saaduilla tiedoilla.

Opinnäytetyöprosessin aikana yritys on saanut laitettua RALA-pätevyyshakemuksen eteenpäin. Toisena tuloksena yritys on saanut ohjeet toimintakäsikirjan parantamiselle. Ennen opinnäytetyön alkua en ollut koskaan kuullutkaan RALAAsta. Opinnäytetyön aikana olen perehtynyt hyvin RALAAan ja saanut paljon tietoa laadusta ja sen merkityksestä. Nämä uudet tiedot tulevat varmasti auttamaan tulevaisuudessa.

## LÄHTEET

Hieta-Wilkman, S. 2002. STUL-kohdelaatu. 2. painos. Espoo: Sähköinfo Oy.

Lecklin, O. 2002. Laatu yrityksen menestystekijänä. 4. painos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Lipponen, T. 1993. Laatujohtaminen. Laatujohtamistyökalujen valinta ja soveltaminen. Kuopio: A. Financier Oy

RALA. n.d.a. Logot. Luettu 14.5.2019.

<https://www.rala.fi/tuotteet/logot/>

RALA. n.d.b. Mitä RALA tekee? Luettu 18.4.2019.

<https://www.rala.fi/tietoa-ralasta/tietoa-ralasta/>

RALA. n.d.c. RALA-palaute on vertailukelpoista, helppoa ja nopeaa. Luettu 20.4.2019.

<https://www.rala.fi/tuotteet/palaute/>

RALA. n.d.d. RALA-pätevillä yrityksillä on edellytykset laadun tekemiseen. Luettu 19.4.2019.

<https://www.rala.fi/tuotteet/patevyys/>

RALA. n.d.e. RALA-pätevyyshakemus. Luettu 14.5.2019.

<https://www.rala.fi/hakemus/>

RALA. n.d.f. RALA-pätevyysmenettely. Luettu 19.4.2019.

<https://www.rala.fi/tuotteet/patevyys/rala-patevyysmenettely/>

RALA. n.d.g. RALA-sertifiointi auttaa yritystä parantamaan toimintaansa puoleettoman arvioinnin kautta. Luettu 19.4.2019.

<https://www.rala.fi/tuotteet/sertifiointi/>

RALA. n.d.h. RALA-sertifiointihakemus. Luettu 22.05.2019.

<https://www.rala.fi/sertifiointihakulomake/>

RALA. n.d.i. RALA-sertifiointimenettely. Luettu 19.4.2019.

<https://rala.fi/tuotteet/sertifiointi/rala-sertifiointimenettely/>

RALA. n.d.j. RALAn jäsenyhdistykset. Luettu 18.4.2019.

<https://www.rala.fi/tietoa-ralasta/tietoa/>

RALA. 2014. RALAlle ISO 9001:2008 -sertifikaatti. Luettu 18.4.2019.

<https://www.rala.fi/ajankohtaista/tiedotteet/ralalle-iso-90012008--sertifikaatti/>

RALA. 2017. RALA-sertifiointi, arviointiperusteet. Julkaistu 01.01.2016. Päivitetty 30.01.2017. Luettu 22.05.2019.

[https://rala.fi/tiedostot/J\\_2.021\\_RALA-sertifiointi\\_arviointiperusteet\\_RAK.pdf](https://rala.fi/tiedostot/J_2.021_RALA-sertifiointi_arviointiperusteet_RAK.pdf)

RALA. 2019. Hinnasto 2019. Luettu 19.4.2019.

<https://www.rala.fi/tuotteet/hinnasto/>

RALA rekisteri. n.d. Yrityshaku. Luettu 19.4.2019.

<https://www.rala.fi/yrityshaku17/>

SFS-EN ISO 9000. 2015. Laadunhallintajärjestelmät. Perusteet ja sanasto. Helsinki: Suomen Standardoimisliitto SFS. Luettu 3.5.2019. Vaatii käyttöoikeuden.

<https://online-sfs-fi.libproxy.tuni.fi/fi/index/tuotteet/SFS/CENISO/ID2/9/394307.html.stx>

Slunga, E. 2017. Pikakertaus tilaajavastuulaista. Blogi. Tilaajavastuu Oy. Luettu 14.5.2019.

<https://blogi.tilaajavastuu.fi/pikakertaus-tilaajavastuulaista>